

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

ANTIGUALLAS.

Diumenje vaig renyir ab la xicota... y qui 'n té la culpa es la confraria del Bon succés. ¡Mal succés, per mí!

Las set del vespre estavan si cau no cau, y á las set en punt nos haviam donat cita: ella viu al carrer de 'n Roca y havia de anarla á buscar per durla al saló de la Palmera. Nosaltres som aixís, cada diumenje 'ns declarém l' amor ab los péus.

Venia de Gracia—han de saber que soch de Gracia, ja m' ho coneixerán ab l' estil—y per anar més depressa havia pres lo Rippert, que sempre ofereix un viatge més variat que la tranvia y á més val dos quartos menos. Lo Rippert, de aquí á aquí trontolla, d' aquí á aquí vá llis, tot depén de seguir los rails ó de apartarse'n; y ab aquestas variacions lo viatge es més distret. Al arribar á la Plassa de Catalunya lo Rippert s' atura.

—¿Y are? pregunto jo.

—Hi ha professó, no 's pot passar, respon lo conductor.

—¿Un Rippert, es á dir casi l' ultima paraula del progrés, delingut per una professó? ¿Y es aquest lo sigle de las llums?

—Si senyor, vá dir un pasatjer, miri, are las hatxas que han sortit del carrer de Tallers entran pèl carrer de la Canuda.

En efecte: la Rambla estava tancada de part á part. Entre la mèva xicota y jo, s' hi havia interposat una dobla renglera de cucurullas.

Pobra Quimeta! pensava A n' ella si que l' hi déu anar la professó per dintre.

Y vulgas que no, plantifica't allá y contempla la professó.

Feya molts anys que no n' havia vist cap, y jo 'ls asseguro que la cosa 'm vá distreure. Del mal lo menos.

Primer de tot los armats, ó millor dit, primer lo Capità Manaya. ¿Es possible que encare 's trobi qui vulga encarregar-se de fer aquest paper? Oh, y diu que hi ha tants empenyos. Ab aquell casco de llauna que bè podria servir per ferhi bullir las cols per tota la companyia, plomero de caball de gala de cotxe dels morts; corassa ab antiqüelas, sarrell d' espolsadors á la cintura, y á las camas unas mallas de bailarina grassa, que fan arrugas y genolleras, tot aixó rematat ab unas botas xocolateras... y fent lo pás ab una gran serietat, ja 'm figurava jo 'l tip de riure que s' hi faria 'l rey dels Zulús, si ho arribava á veure.

Darrera 'ls armats, á dugas filas, fent lo pas y picant tots á un temps ab la barra de las llansas, esperant l' hora de que la professó s' acabí, per anar á fer una visita á la Catedral... del carrer de la Lleona. L' exércit sempre ha sigut aficionat á la barreja.

A continuació vé la gran moixiganga del sigle. Créus, pendons y misteris, gent ab vesta y cucurullas.

Las vestas, per supuesto, todas de llustrina. Dels misteris no 'n parlem. L' autor que vá ferlos vá morir-se de por, al tenirlos acabats. Aixís ho contan las historias. Altres créuen que vá ser un càstich de Déu.

L' assotament, es l' assotament del art. La coronació d' espinas, es la coronació d' espinas de l' escultura.

Jo 'm feya créus al veure aquella série de pastitxos. ¿Quin objecte tenen?

¿Impresionar? Donchs consti que fan riure.

¿Moure la devoció? L' impresió que produheixen es massa ridicul.

¿Ferir los sentits?... ¡Ah! l' únich que fereixen es lo bon gust.

Aixó podia succehir antiguament... quan las bellas arts eran sols patrimoni de algunas pocas personas ilustradas. La majoria del poble llavors era cándida, y no distingia entre lo bonich y lo lleig, y colocat entre un mamarratxo y una estatua, vacilava un moment y al últim se decidia... pèl mamarratxo.

Pero avuy?... Avuy son á centenars los alumnos que cada any surten de llotje: tot los oficis que avants eran rutinaris, buscan avuy formas artisticas, y l' art ostentantse per tot arreu, fins nos surt pèls ulls. No hi ha res tant vulgarisat com l' art, en los nostres dias.

Tots los oficis han progressat, tots, menos l' ofici de fer professons.

Y no dich res de las cucurullas.

Un cucurullxo al cap y una vesta de llustrina lligada á la cintura... darrera, una qua: dos forats á l' altura dels ulls y un' atxa á la mà.

No han vist res més rebregat que aquellas vestas. La llustrina val poca cosa; pero en cambi 'ls que l' estolvian no la cuydan.

Y diuen que portantla fan penitencia. Jo estich segur que si las ánimas anessin al cel ab cucurulla, lo primer que faria Sant Pere, seria tirársela á terra de una manotada.

—¡Fora disfressas! diria l' home de las claus. La cucurulla, recort de l' Inquisició, es un tapabruits. Dintre de una cucurulla hi caben todas las tacas. L' home que 's vesteix de cucurulla, es que no gosa anar ab la cara descuberta. ¿Per qué?

Una observació.

A la cantonada del carrer de la Canuda, al mèu costat, hi havia diumenje una xicotassa procedent de una certa casa de una de las travessias de per allá á la vora. Era una minyona bèn provehida en tota l' extensió de la paraula.

Donchs bé, si varen passar cent cucurullas pèl da-

vant sèu, doscents ulls, relluhint á través de la llustrina ván mirársela. ¡Oh santa devoció!

Fins crech que 'l que duya la verónica (devia ser andalús) le echó argunas verónicas, per veure si la treya del xiquero.

No se 'n fihin: ¡hi ha cucurullas sumament divertidas!

Calculin ab lo que 'ls explico, de quina manera s' entenen y 's practican los actes religiosos.

Ab tot aixó vaig distreure'm, per espay de mitj' hora ó cosa aixís.

La professó acabava de passar, y jo cap al carrer de 'n Roca. Me pensava trobar á la Quimeta vestida, á punt de anar á la Palmera y vaig trobármela ab bata. Ja s' havia trasmutat, cansada d' esperarme. Feya morros y tot. En tota la nit no vaig poderla convence de la mèva ignocencia.

Are vegin vostés si una professó com las que s' usan avuy dia, val tant sols un enfado de la mèva Quimeta.

MIRANIUS.

PER AVUY.

Los valents del *Busilis* quan s' han vist la pedregada á sobre s' han arronsat.

Tantas bravatas, tantas amenassas, tant que farém y que dirém al últim s' ha tornat aygua-poll.

Ja 's coneix qu' en aquell periódich hi há un país de don *Jozé Maria*: molta llengua y pochos fets.

Lo número del dissapte passat venia fet una llástima. Ni las mans balbas, al fort de l' hivern, fan més mala lletra. ¡Quina cosa més sossa! Jo crech que algun delegat del govern los hi vá embargar la poca sal que tenian. Potser l' humitat dels xafechs d' aquests dias la vá fondre.

La veritat, ja hi havia en ell *conatos* de fer riure; pero no passavan de *conatos*. Dupto que cap lector se prengués la molestia de torce 'ls llabis: y si 'ls autors reyan al escriure aquellas ratllas desgraciadas, era per forsa... y encare ab la riatlla del conill, que no n' hi ha pas un' altra de més llástima.

En fi, escorpins, avuy vos coneixém: verinosos ab los que no s' hi tornan: are, davant dels que 'us pegan, vos mosseguéu la qua.

Per la nostra part suspeném las garrotadas; pero sense deixá 'l bastó, per lo que puga ser, disposats á ferlo servir sempre que 'ls escorpins se propassin.

Y avuy, que fins á cert punt los escorpins nos deixan en vaga, hém de demanar als nostres lectors cent mil disculpas, si contra la nostra costum, hém hagut de valernos momentáneament de un estil y de unas formas

ESQUELLOTS.

Ja tenim a n' en Massini a Barcelona. Massini 'l célebre tenor, que té una mina d' or a la garganta. Cada nit que surt a cantar guanya un capital. Segons m' han dit, ab lo que guanya cada nit, podria redimir tres quintos.

La temporada del Liceo que s' inaugura demà passat, dia de Pasqua, promet ser brillantíssima. Barcelona té febre de sentir al gran artista. Y 'l gran artista té febre d' endurse'n los diners de Barcelona. Las notas sortiran de la seva boca y 's fonderán per l' espay. En cambi 'ls duros sortiran de las nostras butxacas y 's ficaran a las sevas.

- ¿Quánt es l' entrada? pregunta un filarmónich.
- Cinch pessetas.
- Home, es massa.
- ¿Vol callar? es Massini.

Los tintorers van declarar-se en huelga, la senmana passada. Se compren molt bé. Ab aquestas noticias que are corren sobre la ditxosa *mà negra*, van voler estar uns quants dias sense treballar, per veure si las mans se 'ls emblanquian.

Ha sortit un nou periódich que 's titula *La Bugadera*. La qual *bugadera* 'ns fá saber desde 'l primer número, que nosaltres l' hi som antipáticos. Se comprén molt bé. Com que no tenim roba bruta per donarli, de aquí neix l' antipatia de la *bugadera*.

Ja ha comensat a funcionar lo Judici oral y públich. Va estrenarlo un fulano, que trobant-se dintre de una casa d' empenyos del carrer de Xuclá, aixis que 'ls amos van adonarse 'n, va despenjarse pel balcó. En sent abaix van agafarlo.

Lo més bonich es que deya: —Si, jo era a la casa; pero no entench com hi he anat a parar. M' hi trobat a dintre sense saber com. Pero jo soch un home honrat y no duya cap mala intenció. ¡Ah tonto! Aquesta sí que no passa. Si hagués dit que la seva dona l' havia dut a empenyar, encare...

Y a propòsit del judici oral. Varem notar que alguns acusats y no pochs testimonis, obligats a parlar castellá, no se sabian treure las paraulas de la boca.

Nos sembla que seria convenient que al qui tingués dificultat d' expresarse en castellá, se 'l deixés parlar catalá, comunicant-se ab lo president per medi d' intérprete.

Dihém aixó perque com més s' enrahoni, millor per l' esclarament dels fets. D' altra manera 'l judici oral y públich será ventatjós pels castellans.

Y si algun dia hi ha d' anar, per exemple, algun rector del *Busilis*, com que tots son castellans, tindrà una gran ventatje.

Diuenje passat a la Plassa de Toros varen fer barallar un gos ab una pantera. No han vist res més repugnant que aquest espectacle.

Lo gós va sortir de la brega ab lo cap tot plé de sanch. La pantera—una pantera casulana—dos dias després de haverse barallat moria. Lo públich va divertir-se extraordinariament. Y l' autoritat no va posar cap multa als promovedors de aquest espectacle.

Dissapte passat, benedicció del cementiri nou. Cementiri progressista pur. En lo planó no han vist res més grandios. Tot está previst, tot está estudiat. Hi ha sepulturas per tots los gustos, seccions per totas las religions, espays per totas las fortunas.

Fins hi ha calendari americá pels pobres: 366 nixos grans, un per cada dia de l' any, per donar sepultura als pobres. Al cap de l' any, dia per dia, se 'ls va extrayent. De manera que destapar un ninxo será com treure un full del calendari americá.

Pero totas aquestas hermosuras están pintadas sobre 'l paper. Are sobre 'l terreno... progressista pur.

Sobre 'l terreno tot es provisional.

La capella, lo dipòsit, los nixos, lo porter, en una paraula, tot enterament. De cementiri per are no hi ha més que las ganas de construirlo.

Se m' assegura per bon conducto, que la cosa está tant atrassada, qu' encare s' ha de adquirir la major part del terreno.

Succeheix alló de sempre tractant-se de progressistas, posan la primera pedra y se 'n van a dinar, com si haguessen fet una gran cosa. Aquí no hi han posat la primera pedra; pero hi han posat lo primer cadáver.

Barcelona va comoure 's. Lo cadáver que va estrenar lo cementiri, se deya en vida Fontrodona.

Afortunadament no era don Ignasi, qual mort hauria sigut una desgracia irreparable... per l' art de la caricatura.

Don Ignasi viu y diu: —No m' ha arribat l' hora... Encare 'm sento ab forsas per enterrar a tot l' Ajuntament d' en Rius y Tauler.

De las voltas de Santa Maria del Mar, va despendre's aquest diumenje un tros de guix, produhint una gran alarma entre 'ls fiels allí reunits per oír missa.

Francament, no sé perque 'ls fiels han de alarmarse de aquest modo. ¿Hi ha, per ventura, una sort més gran per un bon cristiá, que la de morir-se dintre de l' iglesia?

Un miracle: Una senyora que resava devotament davant del Sant Cristó de Lepanto, duya cinchcens duros dintre del sach-de-nit.

Acabá l' oració y mirá 'l sach-de-nit. Los cinchcens duros havian desaparecut. Consóli's la bona senyora. Algun poder sobre-natural va ferli l' obsequi de treureli aquell pés de sobre, tenint en compte que la pobresa es la primera condició per anar al cel.

Una anécdota que pinta 'l carácter inglés. Tornava un vapor de Nova York, quan tot plegat lo mariner de guardia, crida:

—Un home a l' aygua. Lo capitá exclama:—¡Stop! Y 'l vapor se para. Quan tothom se creya que tiraria un bót al aygua per anar a pescar al infelis passatjer, lo capitá preguntá al contador de bordo:

—¿Aquest que ha caigut havia pagat lo passatje? Lo caixer respon afirmativament. —Donchs en marxa, crida 'l capitá. Y 'l vapor segueix endavant.

QUENTOS.

Las criaturas del dial En Lluisset té sis anys no més y s' está abocat a la barana del sortidor del jardí de casa seva dihent renechs y cosas llejtas.

La seva mare 'l sent, s' escandalisa y 'l repta. —¿Per qué dius aixó, veyam? En Lluisset respon: —Com que hi ha una pila de peixos que son blanchs, ho feya per veure si 's tornarian rojos.

Una broma. Hi havia un sòrt que va anar a ca 'n Clausolles a comprarse una *trompetilla* acústica.

L' home arriba tot content a la dispesa ab la trompetilla posada; pero 'ls seus companys ja s' havian convingut, de manera que quan duya la trompetilla parlavan ab véu baixa, y quan se la treya cridavan.

—¡Ay, ay! qu' es estrany... feya 'l pobre sòrt. Fins que al últim, cremat hasta 'l punt de dalt se 'n aná a n' en Clausolles, cridant: —Qué m' ha venut aquí... qué m' ha venut?... Ja pot tornarme 'ls quartos, que aquesta trompetilla es més sorda que jo.

Un pintor havia fet un quadro que duya 'l següent títol: «Lo tribunal dels Déu en Venecia.»

—Home, observá un curiós ¿me permet ferli una petita observació? —Ab molt gust, digui.

—¿Cóm pot ser Tribunal dels Déu, si en lo quadro no hi ha més que nou figuras? —Té molta rahó; pero ja ho arreglaré.

—¿Anyadinthi una figura? —No senyor, modificant lo títol del quadro. Desde llavors lo posá en la formn següent: «Lo tribunal dels Déu, deliberant sobre l' ausencia de un dels seus individuos.»

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I. Pretén a la *Dos-primer* qu' es una nena *tres-tres* un jove d' *Esparraguera* qu' en la *Tot* n' es molt entés; y segons conta la *Hu-quarta*, ja sa *prima* ha demanat a sa *hu-doble* donya *Marta* y 's casaran molt aviat. **PEPET SIMPÁTICH.**

II. Un que ja en *total* estava digué un *renech* dels més *verts*, y un *total* que allí hi havia al sentirlo l' hi digué: —*Hu-terça* que *dos-primer* y molt, qui aixis diu *renechs*. **SUINFLA Y BUTAYET.**

MUDANSA.

Lo malalt se sol queixá del *total* posat ab a; l' abella molta 'n sol fé de *total* posat ab e; sempre un número vol dí lo *total* posat ab i; si 'l moliner té llavó, *total*; pro posat ab o. **ESAIN.**

PREGUNTA.

¿En qué se sembla una persona quan en lo teatro té l' última butaca ab una dona llejta? **TRAFALGAR.**

QUADRAT NUMERICH.

••••
••••
••••

Omplir los pichs ab números que sumats horisontal, vertical y diagonalment dongan lo resultat de 20. **APIY Y BRÓQUIL.**

LOGOGRIFO NUMERICH.

- 1 2 3 4 5 6—Nom de un general.
- 4 5 2 6—Fruit adaptable a dit general.
- 3 2 1 5—Qualitat que 's pensa tenir y no té.
- 1 2 4—Una cosa que té vuida.
- 4 2—Lo que 'l fá ser panarra.
- 2—Vocal que pronuncia sovint. **MERO (COMPANY DE 'N QUICO.)**

ROMBO.

••••
••••
••••

Omplir los pichs ab lletas que digui la primera ratlla: una consonant; la 2.ª una planta; 3.ª, un poble; 4.ª, nom de home y 5.ª una lletra. **TRANQUIL ESPARVER.**

GEROGLÍFICH.

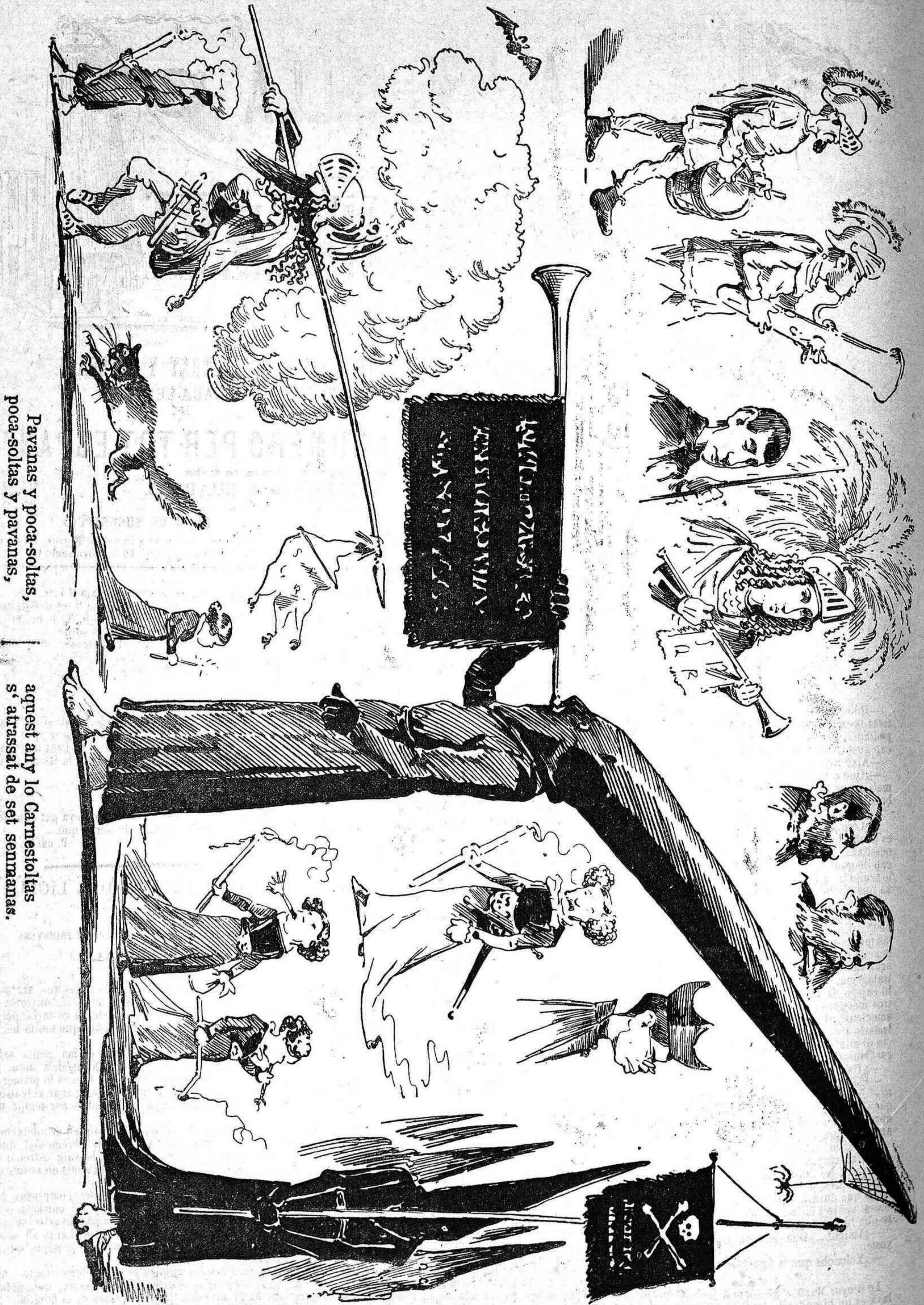
×
PIS
LIS
I
III
I

E. ROSÉS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- 1. XARADA 1.ª—*Cos-te-lla.*
- 2. ID. 2.ª—*Mo-re-ra.*
- 3. MUDANSA.—*Fará-Fera-Fira-Fora-Fura.*
- 4. TRENCA-CAPS.—*Molins de Rey.*
- 5. ROMBO.—
LL
LL U M
LL U C I A
M I LL
A
- 6. LOGOGRIFO-NUMERICH.—*Martell.*
- 7. CONVERSA.—*Mataró.*
- 8. GEROGLÍFICH.—*Lo cero per si sol no val res.*

Pavanas y poca-soltas,

aguest any lo Carnestoltas
s' atrassat de set semananas.